

Chef Directie Verre Oosten te Djakarta (De Beus) aan minister van Buitenlandse Zaken (Stikker), 11 feb. 1950

Ingevolge Uw 330 besprak ik met Hatta het uit de Voogd 62 blijkende feit dat Peking nog steeds geen officiële boodschap van de RIS blijkt te hebben ontvangen, vermoedelijk tengevolge van het ontbreken van een Chinese vertegenwoordiger te New Delhi aan wie deze boodschap volgens instructie van Hatta had moeten worden gegeven. Ik gaf in overweging thans alsnog spoedigst een telegram te zenden en ons hiervan een copie te verstrekken ten behoeve van Nanking en Vixseboxse, welke laatste zekerheidshalve deze copie eveneens te Peking zou kunnen overhandigen. Hatta ging hiermede accoord. Ik liet een aide memoire achter teneinde zo groot mogelijke zekerheid te hebben dat een telegram thans wordt verzonden.

Ik heb bepaald niet de indruk dat met deze nalatigheid opzet in het spel was, doch wel zeide Hatta dat hij met aanknoping van diplomatieke betrekkingen met Mao geen haast had. Hij begreep echter dat Nederland dit wel had en wilde daarom aan een spoedige erkenning medewerken. Hirschfeld seint U over dit punt afzonderlijk.

Op zijn vraag stelde ik Hatta gerust dat het ook na erkenning voor Indonesië nog mogelijk zou zijn de uitwisseling van diplomatieke en consulaire missies nog geruime tijd te traineren en ik gaf nogmaals de raad deze missies zowel in aantal als in omvang te voren op basis van wederkerigheid te limiteren.

Later bracht Hatta het gesprek op Formosa, in welk probleem hij levendig geïnteresseerd bleek. De Formosanen hadden een sterk nationaal gevoel, reden waarom zij evenmin tot China als tot Japan wilden behoren. Doordat het eiland voorlopig onder Chinees bestuur was gesteld, was het thans in de ongelukkige positie geraakt van strijd-object tussen de nationalistische en communistische regeringen, terwijl het van beide niets moest hebben. Hatta vroeg zich af of het niet mogelijk ware een oplossing te vinden waardoor het eiland buiten deze strijd kon worden gebracht. Hij had opdracht gegeven de mogelijkheid te onderzoeken bij de USA een demarche te doen teneinde te trachten dit doel te bereiken, b.v. door het eiland tijdelijk onder toezicht van de V.N. te plaatsen. Ik zeide dat dit denkbeeld mij uitermate interessant en alleszins de overweging waard leek, aangezien het door de USA en vele anderen ongetwijfeld zal worden toegejuicht, indien Formosa op deze wijze aan de Communisten zou kunnen worden ontzegd. Ik sprak echter de vrees uit dat het voor verwezenlijking van dit denkbeeld wellicht te laat zou zijn, aangezien daarvoor medewerking noodzakelijk was van Tsiang Kai Tsjek, die daartoe niet dan onder allergrootste druk te bewegen zou zijn, aangezien hij verder niets meer te verliezen heeft. Hatta zou graag formeel Uw reactie op zijn geheel persoonlijk denkbeeld weten. Hatta noemde het falen van de Kwomintang een typisch gevolg van het een-partijstelsel en het ontbreken van een gezonde positie, een opvatting die ik warm steunde denkende aan de huidige ontwikkeling in Indonesië. Hij juichte het plan van Tsiang te Lake Success tot vorming van een progressieve derde partij ten zeerste toe, doch vreesde dat ook dit enkele jaren te laat kwam. Een soortgelijk gevaar als voor de Kwomintang noemde hij voor de Congres-partij in India niet denkbeeldig.